

The Greek Review of Social Research

Vol 33 (1978)

33-34

Δημητρίου Β. Σμοκοβίτη, Μια ιδιότυπος κοινωνική ομάδα: Αι ένοπλοι δυνάμεις (διατριβή επί διδακτορία)

Βασ.Τρ. Γιουλτσής

doi: [10.12681/grsr.327](https://doi.org/10.12681/grsr.327)

Copyright © 1978, Βασ.Τρ. Γιουλτσής

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γιουλτσής Β. (1978). Δημητρίου Β. Σμοκοβίτη, Μια ιδιότυπος κοινωνική ομάδα: Αι ένοπλοι δυνάμεις (διατριβή επί διδακτορία). *The Greek Review of Social Research*, 33, 530. <https://doi.org/10.12681/grsr.327>

βιβλιοκρισία

Δημητρίου Β. Σμοκοβίτη, *Μία ιδιότυπη κοινωνική ομάδα: Οι Ένοπλοι Δυνάμεις* (διατριβή επί διδακτορίας), Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 234.

Η Έλλειψη από την ελληνική βιβλιογραφία πρωτοτύπων εργασιών σε ειδικές περιοχές της Γενικής Κοινωνιολογίας αποτελεί το σοβαρότερο εμπόδιο για την ανάπτυξη στη χώρα μας ειδικότερων κλάδων της επιστήμης αυτής. Μέ τις προϋποθέσεις αυτές η μελέτη του Δ. Σμοκοβίτη πρέπει να θεωρηθεί κεφαλαιώδης στην περιοχή της Κοινωνιολογίας του Στρατού. Η μελέτη αυτή υποβλήθηκε ως διδακτορική διατριβή στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που την ένεκνε και απένευσε στο συγγραφέα τόν τίτλο του διδάκτορα.

Η διατριβή αποτελείται από τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος με το γενικό τίτλο «Η θέση των Ένοπλων Δυνάμεων εις την κοινωνικήν έρευναν» και στά πλαίσια δύο ειδικών κεφαλαίων (1. Σύντομος Ιστορική εξέλιξις της θέσεως των Ένοπλων Δυνάμεων ως κοινωνιολογικού προβλήματος και 2. Θεωρητική βάση και μεθοδολογία της παρούσης μελέτης), προσδιορίζεται η φύση των Ένοπλων Δυνάμεων ως ιδιότυπης κοι-

νωνικής ομάδας, που αποτελεί ύπο-σύστημα του ερύτερου κοινωνικού έθνικού πλαισίου. Το ύπο-σύστημα αυτό είναι φυσικό να συνδέεται με άλλα ύπο-συστήματα, με τά όποια άποκαθιστά σχέσεις, έξαρτήσεις και επιδράσεις, πράγμα που προσδίδει στις Ένοπλες Δυνάμεις τό χαρακτήρα μις «ιδιόκριτης κοινωνικής ομάδας». Με τή διαφοροποίηση αυτή επισημαίνεται ότι στις Ένοπλες Δυνάμεις διαμορφώνεται συλλογική συνείδηση, συνεκτικότητα, αυτοτέλεια, σύστημα άξιθών, κανόνες και πρότυπα συμπεριφοράς, κοινωνικός καταναγκασμός κ.ά. Με τά παραπάνω στοιχεία οι Ένοπλες Δυνάμεις ζούν και εκφράζονται σε λειτουργική σχέση με άλλα κοινωνικά ύπο-συστήματα, πράγμα που άποκαλύπτει τήν οργανική ένταξή τους στό έθνικό κοινωνικό πλαίσιο.

Στό δεύτερο μέρος με τό γενικό τίτλο «Ένοπλοι Δυνάμεις και Κοινωνία» και στά πλαίσια τριθών ειδικών κεφαλαίων (1. Ό θεσμός της στρατεύσεως, 2. Ένοπλοι Δυνάμεις και οικονομία και 3. Ένοπλοι Δυνάμεις και τεχνολογία), περιγράφονται οι βασικοί λειτουργικοί δεσμοί τών Ένοπλων Δυνάμεων με τό ερύτερο κοινωνικό σύστημα τής έλληνικής πραγματικότητας. Στά τρία βασικά ύπο-συστήματα στρατεύσεως, οικονομία και τεχνολογία, επισημαίνονται οι χαρακτηριστικές σχέσεις, άλληλεξαρτήσεις και άλληλεπιδράσεις άνάμεσα στις Ένοπλες Δυνάμεις και τό έθνικό κοινωνικό πλαίσιο.

Στό τρίτο μέρος με τό γενικό τίτλο «Τά μόνια στελεχών τών έλληνικών Ένοπλων Δυνάμεων» και στά πλαίσια δύο ειδικών κεφαλαίων (1. Κοινωνικά χαρακτηριστικά τών μόνιμων στελεχών και 2. Πολιτικοστρατιωτικά σχέσεις), επιχειρείται συστηματική διερεύνηση τών κινήτρων προτιμησιακού τό στρατιωτικού επαγγέλματος ως και τών κοινωνικών και κοινωνιογραφικών χαρακτηριστικών τών μόνιμων στελεχών τών Ένοπλων Δυνάμεων. Με τόν τρόπο αυτό παρουσιάζεται η τυπολογική κλιμάκωση της πραγματικής γεωγραφικής, οικονομικής και οικογενειακής προελεύσεως τών στελεχών αυτών. Στό δεύτερο κεφάλαιο τού ίδιου μέρους επιχειρείται έρμηνεια τών πολιτικοστρατιωτικών σχέσεων, τής διαταράξεώς τους, τού επαγγελματισμού και τής πολιτικοποίησεως τού σώματος τών μόνιμων στελεχών τών Ένοπλων Δυνάμεων για μία κοινωνιολογική προσέγγιση τού φαινομένου.

Η μελέτη τελειώνει με άνακεφαλαίωση, όπου παρουσιάζονται τά συμπεράσματα τής έρευνας και διατυπώνονται οι τελικές σκέψεις τό συγγραφέα για τά ύπάρχοντα προβλήματα.

Τή μελέτη διακρίνει σαφήνεια και μεθοδολογική συνέπεια, χάρη στην όποια η δλη διαπραγμάτευση παρουσιάζεται αυστηρά αντικειμενική. Παρά τή έμφανή Έλλειψη από τήν πηγαία βιβλιογραφία σοβαρών πρσφατων γερμανικών μελετών, η παρουσία τού θέματος φαίνεται πώς εξαντλεί τή γαλλική και άγγλική πληροφόρηση πάνω στις τελευταίες θέσεις της περιοχής

της Κοινωνιολογίας τού Στρατού. Η μελέτη, παρ' ό,τι άναφέρεται σε ειδική περιοχή της κοινωνιολογικής έρευνας, χάρη τής ζωντανής περιγραφής και άνάλυσης τών θεμάτων της μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένδιαφέρον άνάγνωσμα όχι μόνο για τούς ειδικούς, αλλά και για τό ερύτερο κοινό. Άν μάλιστα λάβουμε υπ' όψη τήν πρωτοτυπία τού θέματος και τήν Έλλειψη άνάλογων μελετών στη χώρα μας, μπορούμε να τή χαρακτηρίσουμε ως βασική συμβολή στην κοινωνιολογική διερεύνηση τών Ένοπλων Δυνάμεων.

ΒΑΣ. ΤΡ. ΓΟΥΑΤΣΗΣ

Marie Eliou, *La Formation de la Conscience Nationale en République Populaire du Congo* (Editions Anthropos, Paris, 1977).

Η Μαρία Ήλιου είναι η πρώτη, άπ' ό,τι γνωρίζω, Έλληνίδα κοινωνικής επιστήμους που διάλεξε να στρέψει τόν έρευνητικό της φακό πάνω στά σύγχρονα άφρικανικά κράτη με τόν ιδιότυπο σοσιαλισμό τους και τά ιδιόμορφα μεθοδολογικά προβλήματα που θέτουν στον έρευνητή. Ειδικότερος στόχος της ήταν να μελετήσει τή διαλεκτική σχέση η άπλοστερα τήν άλληλεπίδραση η άλληλοτροφοδότηση, άνάμεσα στό βασικά ξενόφερτο (γαλλικής προελεύσεως) έκπαιδευτικό σύστημα (όλων τών τύπων και βαθμίδων) και στη διαμόρφωση της έθνικής συνείδησεως τών μελών της Λαϊκής Δημοκρατίας τού Κογκό.

Η θέση της συγγραφέως, που πιστικά στριγγει μέσα στις 400 καλοδολεμένες σελίδες της, είναι ότι τό εκπαιδευτικό σύστημα διαδραματίζει ένα ρόλο διπλό και άντιπατικό: από τή μία πλευρά, λειτουργεί άν φέρνο στη μορφοποίηση της έθνικής συνείδησεως τών μαθητών μεταδίδοντας τους σάν άνώτερο πρότυπο τά στοιχεία ενός έξένου πολιτισμού. Άπό τή άλλη, όμως, ένισχύει τήν άνάπτυξη της έθνικής συνείδησεως μεταδίδοντας γνώσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τήν έξαρμογή προγραμμάτων τοπικής αυτοδιοικήσεως, άκόμη και προετοιμάοντας τό έδαφος για τήν άμφισβητήση όρισμένων όψεων αυτού τού ίδιου τού εκπαιδευτικού συστήματος και προωθώντας έτσι τή ζήτηση για τή βαθμιαία «άφρικανοποίηση» όρισμένων προγραμμάτων (βλ. σελ. 13).

Η έργασία της Μ. Ήλιου πλουσιότατη σε έρευνητικό ύλικό που η συγγραφέας άν-